

Rogle faa Lov

af

Hendes Kongelige Høihed

Arve-Prindsesse

Sophie Friderike,

efter Høistfammes Død,

som indfaldt den 29 November, 1794,

udkastede ved

Herman Treschow.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Frid. Wilh. Thiele.

99.7 Sophie Anderson, Amherst
of Danvers

Til

Hans Kongelige Høihed

Arve-Prinds

F r i d e r i k .

Grand National Bank

NEW YORK

31101111

Naadigste Arve-Prinds!

Derfor jeg ved at tilegne Deres Kongelige Høihed disse faa Træk af en uforglemmelig Gemalinde paa ny opvækker en smertelig Erindring af det Tab, som saa dybt har saaret Deres Hierte, maae det naadigst tilgives mig. Berøvet Leilighed til at tale offentlig og yttre mine Følelser ved en Prindsesses Død, som i Hendes Liv stedse bærede mig med sin naadige Bevaagenhed, og hvis sieldne Tæn-

femaade jeg ved oftere igientagne Samtaler
havde lært at kiende, troede jeg dog, at jeg
ikke burde aldeles holde dem tilbage. Jeg
skyldte Taknemmelighed; jeg skyldte Sand-
hed at lade dem komme for Lyset og at
sige, hvad ei allene Deres Kongelige Høi-
hed, men hvad vi Alle have tabt i Hende.
Jungen, Naadigste Arve-Prinds, kan
ønske af et mere oprigtigt Hierte Lindring
i Deres Sorg over dette store Tab; ingen
tilbede Dem mere Styrke fra den Allerhøieste
til at bære det med en christelig Taalmo-
dighed end den, som med dybeste Vre-
frygt henlever

Deres Kongelige Høiheds

underdanigste Diener

Forfatteren.

Forerindring.

Jeg skulder dem, som læse dette korte Udkast, der indeholder nogle faa Træk af en Prindsesses Liv, som alt for tidlig ved Døden forlod os, Underretning om, hvorfor de ikke ere blevne giennte til at indføres i den Sørgetales, som efter allerhøieste Befaling over Høistfamme skal holdes i Stadens Kirker. Aarsagen dertil er denne. Det tilkom efter den imellem Menighedene ved Garnisons-Kirken afværlende Orden min Collega Hr. Pastor Chemnitz, at holde den befalede Tale. Da nu ikke paa

den bestemte Tid mere end en Tale kunde holdes,
har jeg dog i disse faa Blade vildet ei allene ud-
trykke endeel, af hvad jeg selv følte, men give min
Menighed, for hvilken jeg ikke kunde tale, noget at
læse af det, som jeg ved denne Heilighed vilde talt.

Der ere Sorger saabelfom Glæder i
Livet udmærkede formedelst deres ud-
vortes Kiendetegn; store, fordi en almindelig
Deeltagelse, fordi en vis Høitidelighed led-
sager dem. En om Egtefælle bortrides ved
Døden af den Andens Arme. Elskede Foræl-
dre forlade deres Børn, og haabefulde Børn
deres Forældre. En Ven staaer grædende hos
sin Vens Grav. Stille ubemærkede flyde disse
Taarer. Indsluttet hviler Sorgen over saa
vigtige Tab i en trostesløs Egtefælles, i en ned-
hoiet Faders, en bedrøvet Søn, en sorgende
Vens saarede Bryst; og ifkun faa dele den
med dem. Men naar de Ypperlige i Landet
ende deres Bane. Naar Konge-Borgen selv
bliver Sorgens Bolig. Naar de, om hvilke

Skriften siger, at de ere Guder og den Høies-
 tes Børn, maae døe som andre Menneſker,
 da er Kongehufets Sorg Landets Sorg, da
 viſer Bedrøvelſen ſig almindelig. Er dette blot en
 Sædbane? eller blot en Virkning af Lydighed
 mod Fyrſtens Bud? eller blot Belanſtændighed?
 Ingentunde; Glædede Fyrſten ſig ved at være
 ſit Folks Ven og Fader. Giorde de Mægtige
 ſig elſkede, yndede. Være de mere udmærke-
 de ved deres fortrinlige elſkverdige Egenſkaber
 end ved deres høie Byrd og Stand; da er Be-
 drøvelſen over deres Bortgang ligesaa billig,
 ligesaa ſtor ſom almindelig; da græde ei allene
 deres egne men Landets Børn hos deres Grav;
 da bliver Sorgen ret rørende og høitidelig.

Saaledes beſkaffen er vor Sorg over den
 Prindsſeſſe, hvis alt for tidlige og uformodent-
 lige Død vi beklage. Kongens Broder er ſaare
 nedboiet. Dybt føler Han Tabet af en elſkverdige
 Gemalinde, af en om, fornuftig og fortræffelig
 Moder.

Moder. Kongens Huus blander sine Taarer med Hans. Hver Mand i Landet erkjender med et rort Hierte, hvor billige disse Taarer ere, og ønske at kunne astorre dem. Hvor tungt det endog vilde været for mig at opfylde den sorgelige Pligt, som er mine Medbrødre paalagt, offentlig at tale herom. Hvor meget jeg foler mine ringe Evner og Mangel af den Betsalenhed, som udkræves til at afmale denne dyrebare Prindsesses elskværdige Egenskaber, og fremstille dem i deres rette Lys, vilde jeg dog gierne betraad det hellige Sted, hvorfra Hendes Død erindres, Hendes Tab beklages for at kunne tilligemed min Menighed yde Hende vore billige Taarer. Men da dette er mig nægtet, skulle dog nogle faa ukonstlede Træk af Sandheds Pensel, gjøre Hendes Billede kiendeligt, og viise, hvor stort det Tab er, som vi have gjort.

Jeg

Jeg vil for at samle disse Træt ikke opholde mig ved enhver enkelt Omstændighed i Hendes Liv. Dette overlades Levnets Beskriveren. Dertil ere disse Blade ikke bestemte. Jeg vil oplede dem der, hvor en redelig Opfyldelse af vigtige Pligter allermeest udmærker Menneskets Bane, og gjør, at de Svagheder, hvorfra Fyrsterne ikke mere end andre Mennesker ere befriede, saa let glemmes. Jeg vil oplede dem der, hvor denne Prindsesse vilste sig som søn og fornuftig Moder, som Religionens Ven, som de Trængendes Velgjører.

Intet var Hende mere magtpaaliggende end Hendes Børns Opdragelse. Derfor gjorde Hun sig ei allene selv Umage for at undersøge deres Charakter og eftertænke det, som kunde bidrage til at danne dem, men hørte gierne Andres Tanker derom. Derfor var Hun saa forsigtig, saa frygtsom, naar Lærere bleve valgte,

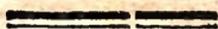
valgte, at disse ikke skulde besidde de fornødne
Egenskaber til ei allene at undervise dem, men
at vaage over deres Sæder. Aldrig skulde de
Ord udslættes af min Hukommelse, som jeg
har hørt af Hendes egen Mund, og disse Ord
være den bedste Tolk for Hendes Tankemaade
i denne vigtige Sag.

"Jeg ønsker, sagde Hun, at de, som un-
"der vise mine Børn, aldrig glemme at indprente
"dem Ydmyghed. De lære tidlig nok at kiende
"deres udvortes Fortrin, at føle sig selv; men
"de kunne ikke for tidlig lære at anvende disse paa
"den rette Maade, og at ansee dette for den
" eneste rette Selvfølelse at føle sine Pligter.
"Paa en Tid, da meget af det Blendværk, som
"omgiver Fyrsterne, forsvinder, da man friere
"end for bedømmer dem, deres Tankemaade,
"deres Handlinger, er det dobbelt fornødent at
"vaage over, at vi ikke selv blendes deraf, men
"forestille os, at vi stedse vinde ved at give no-
"get

”get bort af denne udbortes Hoihed, og derimod
”ved at paastaae den alt for meget, tabe Alt.
”Jeg ønsker, at mine Børn maae, saasnart de
”kunne tænke, vænnes til at agte Religionen
”hoit, og elske dens dyrebare Sandheder. At
”den, som bibringer dem Kundskab derom, ikke
”maae vare befængt med den farlige Nyheds-
”Syge, som i vore Tider forleder mange til at
”falde dens vigtigste og trøsteligste Lærdomme i
”Tvivl. Og da jeg selv altid har anset Lær-
”dommen om Jesu Forsoning som fornoden til
”det syndige Menneskes Lyksalighed og eneste
”sande Trøst baade i Liv og Død, skulde det
”smerte mig, dersom man søgte at svække Over-
”beviisningen om denne Lærdom hos mine Børn,
”og at berøbe dem denne vigtige Trøst.” Saa-
ledes talte Hun — og det var ikke blotte Ord,
som flød fra Hendes Læber; ikke laante Grund-
sætninger fremførte allene for at vinde dens
Agtelse dens Beundring, som anhorde Hende.
Nei; som Hun talte, saaledes handlede Hun;
saale-

saaledeß lærte Hun sine Børn fra deres spæde Alder at handle. Ingen kunde være mere nedslående, mere jevn og borgerlig end Hun. Ingen mere omhyggelig for at vænne sine Børn til forekommende Høflighed og ikke først at kræve denne af Andre, end Hun var. Stærk nok til at overvinde sin høie Standes Fordomme og skadelige Sædvaner i det huuslige Lid opfyldte Hun stedse en omhyggelig og fornuftig Moders Pligter. Sædvanlig saae man Hende omringet af sine Børn, og med en ret moderlig Opmærksomhed blandede Hun sig i deres Opdragelse. Derfor taalte Hun ingen høie Navne ingen smiggrende Titler af deres Mund, som daglig omgikkes dem, men udlod sig endog for Andre med, at Hun gierne ønskede, at disse bleve udelukte. Derfor sørgede Hun for, naar en Feil af dem var begaaet mod Andre, at de strax maatte afbede den, for ikke at føde den Stoltthed, hvortil de Mægtige i Verden saa let forledes, endog naar de troe, at de kunne feile, dog

ikke

ikke at ville tilstaae, at de have feilet. I Mo-
 dre! lærer af Hende, at eders Kald er vigtigt,
 er stort. At ingen Byrd, Stand og udbortes
 Iyffelige Omstændigheder fritage eder fra at op-
 fylde eders Bestemmelse. Lærer af Hende, at
 I endog da, naar I kunne befale over andre,
 dog selv bør adlyde et af Naturens stærkeste
 Bud, det, at drage Omsorg for eders Born.
 At I, naar eders Forfatning i Livet kræver af
 eder, at I ikke kunne, ikke bør unddrage eder
 fra alle Udspredelser, aldrig for disse Skuld bør
 opofre huuelige moderlige Pligter. At ingen
 Noes er saa stor, intet Navn saa ærefuldt for
 eder som det i sandhed at kunne kaldes ligesom
 Prindsesse S o p h i e F r i d e r i k e en om-
 og fornuftig Moder. Og I elskværdige haabe-
 fulde Born! hvorfor lod ikke Forsynet eder be-
 holde længere en saa retskaffen saa sielden Moder,
 hvis Omsorg saavel for eders Hjerter som For-
 stands Dannelse vilde gjort eder selv Iyffelige,
 og saa mange andre Iyffelige med eder? Dog;

det

detts Veie ere skiulte for os, og vor Pligt er det
 i Taushed at tilbede. Hvilken Lykke for Eder,
 at I i dette Dieblif ikke indsee, ikke føle ret Eders
 Tab! Men Han føler det desto dybere, den vær-
 dige Fader, som deelte en retskaffen Omhue for
 Eders Opdragelse med Eders uforglemmelige
 Moder. I ere næst Religionens Trost den
 eneste Lægedom for hans saarede Hierte. Gaaer
 da, naar en modnere Alder gjør Eder mere fik-
 fede til at estertænke og at føle Eders Pligter,
 frem i de Spor, hvori Hun ønskede, at I
 maatte vandre, hvori Hun Selv lærte Eder at
 gaae. Og I skulle ved at følge Hendes Forma-
 ninger hædre Hendes Minde, hielp til at lindre
 Sorgen i en elsket Faders Bryst, og udbrede
 engang Held, Belsignelse og Glæde over Hans
 graae Haar.

Vi afdrage vort Die fra en Bane, hvorpaa
 denne dyrebare Prindsesses Wandel var saa ros-
 værdig, for at henvende det til en anden, hvor-

paa Hun ikke mindre udmærkede sig. Vi have seet Hende, som en fornuftig Moder, vi ville ogsaa beskue Hende, som Religionens Ven.

Paa en Tid, da Letsindighed, Eigegyldighed mod Religionen udbreder sig; da man søger at affaste dens Baand som skadelige for Menneskets Frihed; da offentlig Gudsdyrkelse ansees som overflødig, Varme for Religionens Sag som streng Ortodoksi, som et Beviis paa svage Sieler og Frugten af en from Enfoldighed, gjorde vor Prindsesse sig altid en Ære af baade at kaldes og at være en Christen. Lige langt fra Eigegyldighed og Sværmerie tænkte Hun fornuftig i sin Religion. Gierne talte Hun ved enhver beqvem given Leilighed derom, men var ligesaa færdig, naar Noget blandede sig i denne Samtale, som syntes stridende mod den Ærbødighed, hvormed man altid bør tale derom, at afbryde samme. Flittig og med Lyst bivaanedes Hun den offentlige Gudstieneste, og mine

Tilhørere selv vare Vidner dertil i det Guds Huus, hvor Hun og Hendes dyrebare Gemal saa ofte indfanbt sig, saa ofte ved deres Exempel opbyggede dem. Her svæver endnu Hendes Vilede for vore Dine. Her, hvor Vinterens strængeste Kulde ikke kunde afholde Hende, naar en svag Helbred tillod det, fra at anhøre Betragtninger over Jesu Lidelse. Her, hvor saa ofte en himmelsk Andagt opfyldte Hendes Siel, og Laarer fremlokkede ikke ved Betsalenheds men Sandhedskraft vædede Hendes Die. Her, hvor hun endnu nyelig for at bivaane en af Religionens hoitideligste Handlinger ikke skuede Veiens Længde, og villig opoffrede sin Rolighed. Her — Ja Prindsesse! her, hvor vi for sidste Gang saae Dig, og vare Vidner til Din Andagt, ville vi stedse ved vore Sammenkomster erindrr os Dig og ret dybt indprente os Dit Exempel. Et Exempel, hvorved Du ei allene lærte os men Fyrsterne selv at ydmyge sig for Gud; stedse at betænke, at de Dieblikke,

som hans Dyrkelse og Omsorg for deres Sieler
 Kræve af dem, ikke uden de allervigtigste For-
 hindringer bør forsømmes eller anvendes paa
 mindre vigtige Sorger, og at sand Agtelse for
 Religionen aldrig bedre befordres, end naar de,
 som skulle haandhæve den, selv viise, at de
 agte den høit. Men, Salige, Du gav ogsaa
 ved Dit Forhold Verden et lysende Exempel
 paa, at Gudsdyrkelse ikke blot bør være ind-
 skrænket til Guds Huus, til vore Lonkamre. At
 dens rette Kiendetegn er sand Menneſkekierlig-
 hed; at Frugten Virkningerne deraf bør ud-
 brede sig til de Ringes de Nødlidendes Hytte,
 og at vi efter Apostelens Pauli Forsikkring
 dyrke ham, og frembære ham de velbehage-
 ligste Offere, naar vi gjøre vel.

Jeg maatte blive alt for vidtløftig, dersom
 jeg vilde opregne Proberne af denne Prind-
 sesses Godgiorenhed, dersom jeg, for at afmale
 Hende som de Trængendes Belgiorer vilde
 anføre alle de Beviser paa Hendes Gæmild-
 hed,

hed, som ere os bekiendte. Og dog ere de endnu langt flere, som allene Han, der seer i Løndom, kiender, og som Hun Selv ønskede at skiule for Verdens Dine. Ingen Trængende og Nødlidende søgte forgiebes Hendes Hielp. Ingen nyttig Indretning og Anstalt blev giort til at afhielpo Armod, til at befordre Ungdommens Opdragelse, uden at Hun villig bidrog dertil. Hun takkede hellere dem, som anviste Hende Leilighed til at giøre Godt, end Hun modtog Tak af Andre for at have benyttet sig deraf, og blot derfor var Hun glad over at tage Deel i den bedste Prindses Formue for at kunne dele den Glæde med Ham at giøre vel.

Fyrster! lærer af Hende at stifte Eder selv et Ermindo, som indtet prægtigt Marmor kan gibe Eder, at efterlade Eder et Navn, som ofte ved de største Bedrifter ikke kan erhverves, det Navn, at I ere Menneske-Slægtens Velgiørere. Ikkun de Evner, som Forsynet betroede

kroede Eder til at giøre Eders Medmennesker
 lykkelige og lindre deres Trang, forbundne
 med et velbilligt Hierte er det, hvortil vi kun-
 ne lykønske Eder. Ikkun dette kan forsøde
 de af saa mange miskiendte Byrder og Van-
 skeligheder, som ere Høiheds Lød. Anvender
 Eders Fortrin ligesom Hun. Udbreder Trost,
 Hielp, Held og Glæde omkring Eder, og I
 ville neddrage over Eder Himmelens rige Vel-
 signelse. Brændende Bønner og Forbønner
 skulle opstige for Eders Liv. Og naar saa en-
 gang Livets og Dødens Herre bortkalder Eder
 til at modtage hine evige Glæder; naar Sukke,
 Zaarer ikke formaae at holde Eder tilbage, da
 skulle I erfare det samme, som Prindsesse
 Sophie Friederike; at den, som har
 gjort sig elsket i sit Liv, begrædes af Mange i sin
 Død, og lever stedse i en velsignet Erindring.

